

Verneplan for gravminnene i Bodø kommune

Våren 2009 tok kirkevergen i Bodø kontakt med DIS-Salten Slekthistorielag med en interessant forespørsel. Kunne slekthistorikerne tenke seg å delta i ei prosjektgruppe som skulle lage en verneplan for gravminnene i Bodø kommune? Svaret var naturligvis JA. Fra september 2009 har ei arbeidsgruppe på sju medlemmer oppnevnt av Bodø kirkelige Fellesråd, Riksantikvaren/Nordland fylkeskommune og DIS-Salten Slekts historielag iherdig og grundig arbeidet fram et forslag til verneplan. Fellesrådet fikk overlevert delplan 1 den 16. desember 2010, og vedtok å sende den ut på høring. Planutkastet kan du laste ned på bl.a. DIS-Salten Slekthistorielags hjemmeside.

Få kommuner har gjort tilsvarende arbeid. Plangruppa tok utgangspunkt i verne planen for Modum kommune, og deres klassifisering av gravminner. Inndeling i ulike typer gjør det lettere å organisere registreringa og ivareta kirkegårdenes visuelle og kulturelle preg. Grav minnene i Bodø er inndelt i 15 ulike hovedtyper (A-O) og 2 ulike samle typer (X-Z).

Plangruppa har i delplan 1 lagt fram både generelle mål, kriterier og prioriteringer, samt vurdert ca 1.200 gravminner på fem kirkegårder. Fem gravminner er automatisk fredet ved lov. Grappa foreslår at minimum 345 gravminner vernes, ut fra et sett kriterier knytte til historiske, kulturelle og materielle verdier. Samtidig tilrår gruppa at ca 500 gravminner bør gjenbrukes.

Gjenbruk kan skje på mange ulike måter. Noen steiner kan nedslipes og påføres nye navn uten at gravminnets karakter ødelegges. Andre kan gjenbrukes ved å benytte baksiden av steinen. Bodin er den eldste, største og har et presserende behov for både nye arealer og gjen bruk/sletting av gamle graver.

Gravplassen på Pelle Molins plass framstår i dag som en ruin, uverdigg for Bodø. Grappa foreslår tre alternative løsninger for den gamle kirkegården.

Bliksvær, Helligvær og Landegode - gravplassene i Væran - har mange ukjente kultur minner. Her er det ikke plass problemer og gruppa ber om at flest mulig gravminner får stå på sin plass, sjøl om de ikke er foreslått vernet.

Realisering av verneplan og -målene krever en aktiv kirkegårdsforvaltning. Bevaring av mange gravminner er ikke mulig uten bevisst gjenbruk av andre graver og -minner. Både Fellesrådet og festerne har sammenfallende interesse i en moderne kirkegårds drift som ivaretar tradisjoner og kulturminner, samt videreutvikler en moderne gravplass.

I planen er alle fargefotoene tatt av Svein-Erik Davidsen. Han har også tatt alle bildene fra Bodin og Væran i registrerings skjemaene. Andre bilder krediteres fotograf der opphavet er kjent. I tillegg til planens del 1 følger det seks ringpermer med utfylte registrerings skjemaer og foto av gravminnene.

Plangruppa har samarbeidet godt, utfylt hverandres kompetanse og samlet seg om felles mål og prioriteringer underveis. Verneplanen er et resultat av mange hundre timer meningsfylt virksomhet, men det hadde ikke vært mulig uten mange tusen timer frivillig innsats med DIS-Norges Gravminner i Norge i forkant av møter og befaringer.

Gravminner er både slektsforskning, lokalhistorie og kulturminnevern. Gravminner må forvaltes med omhu og planlegging.

[Planen har vi her.](#)

[Presentasjon av planen har vi her.](#)